

श्रीगणेशायनमः ॥ एवं तत्त्वदृष्ट्या शोको न कर्तव्य इत्युक्तं लोकदृष्ट्या पितृसन्कार्य इत्याह हते दुर्योधने चैवेत्यादिना ध्यायेत्केन ॥ १ ॥ २ ॥ अन्योन्यं कारितात्मांश्च वानां भ्रमं शिरोऽक्षपतत्विति अश्वत्थाम्ना
 शापो दत्तः सहस्रवर्षाणि गलत्कुष्टो भविष्यसीत्यश्वत्थाम्नः कृष्णेन शापो दत्त इत्यर्थः ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ शून्याराजभिर्हीना केवला उपरतोत्सवा ॥ ७ ॥ आनुपूर्व्येति आदौ हतानां आदौ विषयश्चाध्याता
 श्रीगणेशायनमः ॥ नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमं ॥ देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥ १ ॥ जनमेजय उवाच हते दुर्योधने चैव हते सैन्ये च सर्व
 शः ॥ धृतराष्ट्रो महाराज श्रुत्वा किमकरोन्मुने ॥ १ ॥ तथैव कौरवो राजा धर्मपुत्रो महामनाः ॥ २ ॥ कृपप्रभृतयश्चैव किमकुर्वत ते तत्रयः ॥ २ ॥ अश्वत्थाम्नः श्रुतं कर्मशा
 पादन्योन्यं कारितात् ॥ दत्तांतमुत्तरं ब्रूहि यदभाषत संजयः ॥ ३ ॥ वैशंपायन उवाच हते पुत्रशते दीनं छिन्नशखमिव द्रुमं ॥ पुत्रशोकाभिसंतप्तं धृतराष्ट्रं
 महीपतिं ॥ ४ ॥ ध्यानमकृत्व मापन्नं चितया समभिप्लुतं ॥ अभिगम्य महाराज संजयो वाक्यमब्रवीत् ॥ ५ ॥ किं शोचिस्मिं हाराजनास्ति शोकसहायता ॥ अक्षौ
 हि ण्यो हताश्चाष्टौ शचैव विशांपते ॥ ६ ॥ निर्जनेयं वसुमती शून्या संप्रतिकेवला ॥ नानादिभ्यः समागम्य नानादेशानराधिपाः ॥ ७ ॥ सहवतव पुत्रेण सर्वे वै
 निधनं गताः ॥ पितॄणां पुत्रपौत्राणां ज्ञातीनां सुहृदां तथा ॥ गुरूणां चानुपूर्व्येण प्रेतकार्याणि कारय ॥ ८ ॥ वैशंपायन उवाच तच्छ्रुत्वा करुणं वाक्यं पुत्रपौ
 त्रवर्धादितः ॥ पपात भुवि दुर्धर्षो वाताहत इव द्रुमः ॥ ९ ॥ धृतराष्ट्र उवाच हतपुत्रो हतामात्यो हत सर्वसुहृज्जनः ॥ दुःखं नूनं भविष्यामि विचरन्मृथिवीमि
 मां ॥ १० ॥ किं नु बंधुविहीनस्य जीवितेन ममाद्य वै ॥ लूनपक्षस्य इव मे जरा जीर्णस्य पक्षिणः ॥ ११ ॥ त्वतराज्यो हत बंधुहर्त च क्षुश्च वै तथा ॥ न भ्राजिष्ये महाप्राज्ञ
 क्षीणरश्मि रिवं शुमान् ॥ १२ ॥ नरुतं सुहृदां वाक्यं जामदग्न्यस्य जल्पतः ॥ नारदस्य च देवर्षेः कृष्णद्वैपायनस्य च ॥ १३ ॥ सभामध्ये तु रुष्णेन यच्छ्रेयोभिहितं
 मम ॥ अलं वैरेण ते राजन् पुत्रः संगृह्यतामिति ॥ १४ ॥ तच्च वाक्यमकृत्वा हं भृशं तप्यामि दुर्मतिः ॥ न हि श्रोतास्मि भीष्मस्य धर्मयुक्तं प्रभाषितं ॥ १५ ॥ दुर्योधनस्य
 च तथा वृषभस्येव नर्दतः ॥ दुःशासन वधं श्रुत्वा कर्णस्य च विपर्ययं ॥ १६ ॥ द्रोणसूर्योपरागं च हृदयं मे विदीर्यते ॥ न स्मराम्यात्मनः किंचित्पुनरासंजयदुष्कृतं ॥
 १७ ॥ यस्येदं फलमद्येह मयामेदेन भुज्यते ॥ नूनं व्यपकृतं किंचिन्मया पूर्वेषु जन्मसु ॥ १८ ॥ येन मांदुःखभागे पुधाता कर्मसु युक्तवान् ॥ परिणामश्च वयसः स
 वं बंधुक्षयश्च मे ॥ १९ ॥ सुहृन्मित्रविना शश्चैव योगादुपागतः ॥ कोन्योस्ति दुःखिततरो मत्तो न्यो हि पुमान् भुवि ॥ २० ॥
 कार्याणि पारलौकिकानि कर्माणि ॥ ८ ॥ ९ ॥ दुःखं यथास्यात्तथा भविष्यामि ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥